

орне Море - це конечний чинник у формуванні Української Самостійної Соборної Держави. Чорне Море - це проблема така важна для України, як жодна інша. Це дуже добре розуміли всі будівничі Української Держави, починаючи Олександром, кінчаючи навіть останніми, часів Визвольних Змагань, які у своїх початкових державно-творчих діях

1917 року, не стояли навіть на засаді Суверенності України. А однак, ці останні, очолювані Центральною Радою, вже 22 грудня 1917 року створили "Український Генеральний Морський Секретаріат", який пізніше, 1.3. 1918 року, перейменовано на "Українське Морське Міністерство". Бо ж і вони розуміли, що лише на морі росте могутність держави, що Чорне Море - це наш найкращий зв'язок зі світом, - це найкращий оборонець наших південних кордонів, - це оцінка могутності нашої держави. А його можна опанувати лише сильною флотом, Про яку так само треба дбати, як про військо, закони й фінанси. І тому вже 14 січня 1918 року Українська Центральна Рада ухвалила закон, на основі якого Українська держава перебрала всю Чорноморську флоту. Одночасно вийшов наказ для всіх кораблів на Чорному Морі, торговельних і воєнних: піднести українські прапори. А опанувати Чорноморською флотою - це була справа не легка.

Моряки, це був елемент, який перший пішов за большевиками. На тодішній Чорноморській воєнній і торговельній флоті служила велика кількість українських старшин, підстаршин і моряків. Весь склад флоту був просякнутий соціалістичними ідеями, та й хто тоді не був соціалістом! Тому большевикам легко було потягнути за собою масу Чорноморської флоту, яка зі самого початку революції плавала під червоними прапорами. Лише деякі морські одиниці, на яких було сильне ядро національно свідомих українців - моряків з початку революції заманіфестували свою національну приналежність і свідомість та прихильність до Української Влади - піднесенням українських прапорів, підкреслюючи тим, що вони стоять на службі Україні. Між ними були: корабель - міноносець "Заздрий" та великий воєнний корабель "Воля". Перший плавав під українським прапором ще з липня, другий з 24 грудня 1917 року.

Наказ Центральної Ради із січня 1918 року уся Чорноморська флота не виконала, тимбільше, що на Україну йшли тоді большевики й Центральна Рада мусіла опустити Київ.

На кораблях розгорілась жорстока політична боротьба між большевиками а свідомими українцями. Але вкортці зайшли обставини, які різко змінили ситуацію. Берестейський мир з лютого 1918 року дав Центральній Раді військову поміч союзників і вже в квітні цього року ворога прогнано далеко поза межі України. Мало цього. Полковник Болбочан - один з найбільш надійних українських старшин, іде походом на Крим і, по героїчних боях на Сиваші, здобуває його. Прий-

нятий з ентузіазмом населення Криму, скріпленій людьми /навіть татарськими частинами/ займає Симферопіль та йде на Бакчисарай. Чорноморська флота стоїть тоді в цілості в Севастополі й знає про цей похід Болбочана та готується до прийняття українського війська й до переходу на чинну службу Україні. Вільшовицька матросня опустила кораблі та, утворивши піші загони, ордою гуляла по Україні. Тимчасом союзники - німці, розуміючи вартість Криму, як стратегічної і політичної бази на Чорному Морі, а держачись постанов Берестейського миру - де Крим не був вчислений до українських просторів, зажадали від полковника Болбочана негайного виведення українських військ із Криму. Болбочан порозумівається з Києвом і одержує наказ свого уряду: "Негайно опустити Крим!" З боєм серця Запорізький Корпус полковника Болбочана починає відворот, тоді, як німці прямують на Севастопіль - постій Чорноморської флоту.

Гарний, ясний день 29 квітня, 1918 року. Величезні лінійні кораблі, кружляки, міноносці, торпедовці, підводні човни та інші одиниці Чорноморської флоту готуються до великого свята: прийняття полковника Болбочана, як представника української влади якій від нині чинно служитимуть. Видно, як до Севастополя підходить якесь військо. Значить - Болбочан. /Флота нічого не знає про його відворот./ Пополудні о 4-тій годині головний адмірал флоту з корабля "Юрій Побідоносець" дає наказ: "Флоту піднести український прапор!" Ряди моряків "на струнко" вітають українські прапори, які летять вгору і весело мають на щоглах. Весело б'ється серця свідомих українців.

Бо над українським - Чорним Морем знову замаєли українські бойові прапори. Віджила слава дідів і пращурів та сила внуків і правнуків. Український нарід став вільною стопою на шляху перемоги!

До Києва вислано телеграму про перехід тої флоту на службу Українській державі.

Та не довго тривала радість. Замість сподіваних українських військ Болбочана, до Севастополя увійшли німці. У флоті замішання. Одні одиниці, не бажаючи підлягати німцям, виплили і подались до Новоросійська, де потопили свої кораблі, аби не дати в руки другого ворога - решту німці інтернували, повивішували свої прапори, а коло залози поставили варту. Аж пізніше, на основі договору з гетьманом, німці передали частину флоту в розпорядження Української держави. Та й та решта пізніше попала в руки Антанти.

Але що значить один, дві, три невдачі для народу - нації, що знає й розуміє свою мету і своє завдання. Ще прийде час, і над Чорним Морем знову замають українські прапори на українських кораблях, знову залунає українська пісня, як було це за часів Олега чи Сагайдачного, бо Чорне Море - Козацьке Море. Україна це одна цілість, а українці - відважні моряки.

о. Володимир

Зброба

ЖОГРОБАХ

приходом Великодня. Світлого Воскресення Христового, мимохит'є згадується про тих, що відійшли від нас, що вже більше з нами ми в живих не стрінемося. Упало їх у тій війні, як того цвіту під косям.

Історія записала величаву візію смертне візію Ксеркса, царя Перського. Як по-

ршив він здобути Захід, зібрав коло себе великанське військо, військо, якого світ ще не бачив. І одного дня ставши на схилі гори, почав задумано гледіти на ті ряди безкраї і розхвилювані, на те море здорових людей, на тих воївників своїх. Нараз зворушився його дух і він заплакав. Що не був чоловіком ніжним - добре знали його дворяни, які зблизившись до нього, спиталися, чому він плаче, він, такий могутній, такий грішний, такий щасливий.

"Плачу - відповів гордий цар -, плачу, бо за кілька літ ні одного з цих воїнів не лишиться для мене, і як вони не будуть більше для мене, так і я не буду більше для них."

Це та сумна й велика дійсність, що повторилася з великими арміями на наших очах. А з ними упали нескінчені лави й намого юнацтва, що бились за

кращу долю свого народу і відійшли на віки в сиру землю. Іх тіла обернуться в порох, але вони не знічені. Прийде день, що вони оживуть, відновляться.

Прийде день, що в ньому понад рови замкнені, понад безодні й моря, що поглинули синів людських, понад пропасті невідомі, вири недослідні, понад безіменні піски пустині, понад безмірні океани воздушні піде могутний і палкий дух бога - створителя. І злучаться атоми з атомами, і кості відшукать кості, і м'язи відшукать м'язи, і нерви пов'яжуться з нервами, і життя знову ввійде живити розкладені трупи." В одну мить, в миг ока всі мертві воскреснуть, і весь рід людський підніметься як явесь велике, безкрає, нескінчене військо." /Сзек, 37, 10/

Підходять тут слова мінуція челикса: "Сонце заходить: сходить, зорі зникають і знову появляються, цвіти вянуть і знову оживають... Так тіло в гробі, як дерева в землі." /Оттавій 34/.

Вони відійшли, але знову повернуть. Повернуть у славі, в красі, у величі. Повернуть героїми осіяними славою, повстануть непроглядними рядами борців за правду й волю від віків, повстануть разом з нами.

Одеришу ЛІКНЕПІ (бувальщина)

ригадуються образи українського села в різні часи його життя. Пригадуються печаткова школа "заяська". Звичайна селянська хата під соломом. Дах ввесь у дірках сая так позатульованих соломом, а зверху покладено колесо від старого воза. Стіни обдерті, потріскані. Величезне шкільне подвіря нічим не орожене, простяглося аж до левади. Дзвоник. В класі шум, лемент поступово стихають. Починається урок читання. Відні селянські діти ніяк не можуть збагнути мудрощів чужої мови. Бо мова російська. Скільки непорозумін, скільки сліз, скільки відчаю. А вчитись треба, щоб якое вийти зі злиднів. Виходили з такої школи з покаліченими думками. Забували хто вони є. В кращому випадку називали себе або малоросами, або "тутейшими". Село освітине мало.

тина Росії". І почали молоді душі сіяти зерно зради. Зради свого народу, віри, зради батьків, зради всього того, чим віки жив і тримався український нарід. За героїство вважалось видачу учнем рідного батька "ворога народу". За це він діставав певність нового життя в червоному раю.

Але мало було скалічити душу молодих, треба було переробити й старих. Всі мусять учитись. Всі мусять вивчати теорію "геніяльного Сталіна". Всіх дорослих неписьменних зобов'язано відвідувати "лікнеп" з єдиною метою - навчитись розписуватись, бо голодний виснажений, червоний кріпак вже не про освіту думав, а лише про хліб. За три місяці, "соціалістичними темпами" мало бути навчено всіх неписьменних.

Така освіта часто-густо кінчалась дуже прикро. В селі Овер'янівці, близько станції Велико-Анадоль на Катеринославщині теж було створено "лікнеп" Голова сільради Онопко та голова колгоспу Бойко, володарі життя й смерті села, тішилися з того, що за місяць до кінця "лікнепу" всі курсанти уміють розписуватись.

-Тов. Бойко, ажи правда, що лікнеп це таке досягнення намого проводу, на яке ніхто інший не додумався б.

-Величезне!.. Бо, от, проводи я між колгоспниками "добровільну підписку на позику" та й кажу до конюха Сухого: "Ти мусиш підписатися на сто карбованців. Розпишись." Як він не шнеться, а розписавсь мусить, бо... грамотний, а розписавсь - вже не викрутиться. Мусить платити.

-Але цього ще мало. Кличу Петра й Омелька та й кажу їм: "Хлопці, ану, на змагання - хто швидше викосить свій приділ поля. Хлопці буть рука об руку, а я їм - розпишіться. Розписуються і маємр "соціалістичне змагання".

От і давай блиснемо нашим лікнепом та й вивчимо колгоспників ще й арифметичні задачки рішати.

-Та й давай. Думка добра. Нехай в районі аз знають, що ми з тобою не якісь дурні, а успішно проводимо генеральну лінію нашої партії.

Від рішення до виконання один крок. Викликали вчителя й наказали йому навчити колгоспників арифметичних задачок. Минув місяць. Онопко з Бойком повістили район, що слухачі Овер'янівського лікнепу є зразкові для цілого району, а може й області, бо перевиконали план націанья.

Неділя. Перший вихідний день цього року. І колишній неписьменні, щоби не витратити робочого дня, мусять сьоводні скласти іспит.

За великим столом у колгоспній конторі сидить іспитова комісія й почесні гості - представники району, області та НКВД. Перепустили всіх курсантів. Сик-так можуть прочитати та й розписатись уміють. Голова сільради Онопко повідомляє комісію, що зараз відбудуться іспити з арифметики, а вчитель поясняє, що кожний з колгоспників мусить придумати та розв'язати арифметичну задачку на тему життя в колгоспі. Ми-

Та повстала Українська держава. Прийшов час, коли в полум'ї революції нарід зрозумів ким він є. Владібно кинулись до науки, до просвіти. І школи не пізнати. Шкільний будинок чепурно помазаний, огорожений новеньким тином, на подвір'ї посаджено садок. Зразу видно, що школа стала чимсь рідним, близьким. Нецудно в школі московської мови, нема й учителів - москалів. В школі не потовпилися. Навті переростки кинулись по рідну, зрозумілу науку. Однієї класи стало замало. На сході вирішено будувати нову школу, просторішу.

Та недовго тішилося село рідною наукою. Червона навала з півночі зруйнувала молоду Українську Державу, проповідуючи культуру " національну лише формом, а змістом большевицьку". Голод, колективізація, розкуркулювання знищили село. Не до освіти було, коли йшлося про життя. Запустила й школа, хоч більшовики й пропагували всіма силами "освіту".

Роки минали. Українське багате село перетворилося в купу злиднів. Зажурені, почорнілі хати, пусті двори, ні курки, ні худоби, ні садків зелених. Все "добровільно" здали до колгоспу, для "загального добра". Від ранку до ночі, і в будень і в свято, і влітку і взимку всі на роботі в колгоспі. Ніколи в житті так багато не працювали, а й не жили так злиденно.

Ось і школа. Причепурена, повно учнів, та на всьому лежить печатка сірости, нудьги, чужого. Більшовицькі реформатори поставили навчання на нові рейки, на рейки марксо-ленінської теорії. Запанував матеріалізм. "Ні Бога, ні чорта". Один Сталін у Кремлі. Нема українців, а є "совітський народ". Нема України, а є українська совітська республіка "невідривна час-

нула яка година, аж доки всі закінчили роботу. Щоби не читати всіх задач, вчитель викликає колгоспника Андрія Макогона, щоби той прочитав і пояснив свою задачу. Андрій підійшов до столу комісії і тремтячими руками розгорнув папірець. Вчитель помітив, що з Андрієм діється щось непевне. На обличчі побілів, тільки очі загорілись якимсь дивним вогнем. Серед загальної тиші почав Андрій читати:

— Я був колись одноосібником. Мав пару коней, корову, вигодував пару свиней річно та й курей не бракувало. Землі мав п'ять десятин. Сім'я моя була така: я, жінка, хлопця вісімнадцяти років і дівчина шіснадцяти років. Куркулем не був. На допомігу нікого не наймав. Працював лише зі своєю сім'єю. З середньому, річно діставав я кругло 8-9 тисяч кильо зерна, 1-1,5 тон картоплі та й дещо іншого. Вистарчало для сім'ї, для худоби, а решту продавав. Боржником ніколи не був та й босяк не ходив. Всього витрачав оіля ста трудоднів. До тільки косив та молотив всією родиною, а решту робив з одним хлопцем. Ікось жив.

Зараз я з усією родиною працюємо в колгоспі. Працюємо і в свята і взимку, а виробляємо разом не більше тисячі трудоднів річно. Цього року на грудень колгосп видав по одному кілограму хліба. В колгоспі мої коні й корова, а свиней давно позбувся. Пиється в задачі: "Коли б я з родиною працював у власному господарстві стільки часу, скільки робимо в колгоспі, то скільки б я обробив землі і скільки б мав хліба?"

Мову Андрія перервав викрик енкаведіста: "Контрреволюція! Шкідництво! Вороги народу завелись!!"

За які пів години поторохтіли брички до району. Виїхали представники влади та захопили зі собою і Андрія і вчителя та й обох голів не забули. Ніхто з них до села не повернув. Що з ними стало невідомо. Лиш Андрієва жінка довідалась, що Андрія вислано до Сибіру на десять років "без права листування".

Життя УКРАЇНЦІВ

Мануїльський "викладає".

/"Свобода"-9.2.46./Совітські джерела звідомляють про "збори львівської інтелігенції", що мали відбутись 12 листопада м.р. на яких було до 500 осіб. З доповіддю виступив Дмитро З. Мануїльський на тему "Шляхи радянської інтелігенції". Яку нагороду дістав за цей довід, покищо не пишуть. За те, за доклад, який мав свого часу у Львові на тему "Українсько-німецькі націоналісти - пси Гітлера" дістав "почесний титул доктора Львівського університету".

Так виглядає, що вистарчить московській собаці загавкати проти українських націоналістів, а вже за це одне може стати на совітському університеті - доктором, мабуть "собачим", бо ж надається почесний докторат за гавкання, а не за якусь науку.

Коляда з "визволеного Закарпаття".

/"Свобода"-9.2.46./Видумала таку совітська пропаганда. Ось вона: "Нова Радість стала, яка не бувала, зірка ясна п'ятикутна цілий світ засяла. Наш Сталін явився, за нас потрудився, на Радянській Україні новий світ розвився".

Жива й бадьора Україна.

/"Свобода"-9.2.46./Такою є тепер Україна, як би вірити в те, що написали большевицькі "У.Ц. Вісті". Кажуть, що таким духом віє з газет, що виходять в Україні. Тільки тих газет тут ніхто не бачить. 6 газети з цілого світу, тільки нема їх з "визволеної" України. А чи теж не писали комуністичні газети, що Україна "щаслива" й "бадьора" як у ній гинули люди мільонами з голоду спричиненого кремлівським режимом?

Українці за Уралом.

/"Свобода"-9.2.46./Гадуються за них в книжці Джана Ската "Бігайдди Урал", що вийшла в Бостоні тому кілька років. Автор відвідував на Сибіру Кіровську округу і описує людей, що їх там бачив. Каже, що найгірше там з мешканцями. Припадає на одну кімнату 5 душ. Особливо вбився йому в пам'ять "Український жіночий співочий Клуб", що відбував проби співу вечорами на вільнім повітрі. Тоді, описує автор, збиралася велика

група людей і прислухувались, а то й самі потягали за хором. Виглядало, як би чоловік знайшовся десь в Італії...

Це один "батько" з Москви.

/"Свобода"-23.3.46./Український нарід "ущасливлений" у совітах не тільки "батьком-Сталіном". Промовив до нього, зокрема до західних українців, ще й другий "батько", московський патріарх Олександр. Відізвався зараз по "визволенню" і "возеднинню". І каже, що було б для нього "невисказаним щастям і для цілої московської православної церкви", як би "отці й вірні греко-католицької церкви" відірвалися від свого проводу, "Вискокого Пани", що загнав їх в обійми Гітлера й фашизму, а злучилися з "своєю матір'ю". Звертається він як батько і патріарх і питає: "...до чого ж завизвав вас Митрополит Шептицький і його співпрацівники? Вони запрошували вас, щоб ви піддалися гітлерівському яру й каячили голови перед ним? Куди веде вас Ватикан у теперішньому часі з приводу Різдва й Нового Року? До співпраці з виразниками расизму і до співчуття супроти Гітлера, найбільшого злочинника, до його історія світу колинебудь бачила".

Сталінові й Ленінові в Україні.

/"Свобода"-23.3.46./Депутат з України Бахан прохав у Верховного Совету в Москві фондів на відбудову Академії Наук УРСР, Академії Архітектури, а ще далі на будову пам'ятників в українських містах. І так, у Києві, казав він, планується побудувати величаві пам'ятники генераліссічусові Сталінові та Ленінові, як дук, що має зображати "возеднання України". Подібно, як виходило б з його мови, буде у Львові та інших містах.

Воля про "скитальців - фашистів".

/"Свобода"-23.3.46./Дмитро Стародак, американський воля українського роду і головний радий У.Р.Совзу, вернувши з армії описує в "Мародій Воді" про свої зустрічі з українськими скитальцями в американській зоні в Німеччині. Описує чий український скитальчий табір в Авгсбургу, він пише таке:

"Побачив я в американській пресі наоу тижнів тому, що ле-

дбгат з Світської України говорив на конференції ОН. де в Авгсбургу, в Німеччині, є 400 українців в "лягру", які є фашистами. Тут уже добре видно, що він не говорив для добра української держави, тільки виконує диктування Москви. Москва знає, що як раз тепер є добрий момент знищити раз на все демократичний елемент та завзятого духа свободи в українським народі. Як? Ну, дуже легка річ - назвати всю опозицію фашистами, діставши її у свої лапки, в тоді НКВД зробить порядок."

Розмовляючи з скитальцями-селянами, набрав цей воля такого переконання:

"Ті люди були звичайні селяни; не потрібні їм ніякої пропаганди й не можна закидати, що їхня ненависть до совітів це "фашизм". Доля дала їм засмакувати гітлерівського "спасення", як і совітського "визволення". Переконалися, що "який дідько, такий чорт", різниця є тільки у фарбі."

Корнійчук - Василівська.

/"Свобода"-9.2.46./Ота польсько-українська совітська спілка як видно з польських газет, написала спільно п'єсу "Червоні оселедці", яку гратимуть в Кракові, а головну роль відіграє колишній львівський актор Людвік Сольскі.

Наш Український щоденник "Свобода" у ЗДА повідомляє, що з приходом совітських військ до Праги самогубством покінчили такі українські особи: Євген Вировий, Наташка Козицька, Одарка Слюсаренко. Положення тих, що остали живими й зустрілись з совітською владою - трагічне. По тих що вивезли і слід пропав, а решта знайшлася у країні нужді.

Далше, як подає цей самий часопис, Київська Академія Наук УРСР видала під керівництвом академіка Мелніда Бухаловського "Підручник нового українського правопису" в тиражі одного мільона примірників. Варта було б побачити, скільки в ньому нових московських впливів у напрямі "возеднення" з "братньою мовою".

У Львові за совітським зразком відкрито "дім культури працівників літератури й мистецтва". Отже дім є, але ще треба справжньої культури та справжнього мистецтва. /"Свобода"-9.2.46./

ОГЛЯД ПОСІД

заміри совітського імперіалізму на Середземному морі.

/"Аффарі Інтернаціоналі" ч.14./
Видаваний у Лондоні в англійській мові "Англо-російський інформаційний бюлетень", який подає совітську урядову думку, дуже яскраво представив заміри совітської імперіалістичної політики на Середземному та Червоному морях.

Цей бюлетень стверджує, що Англія та СРСР мають на Середземному морі спільні інтереси. Це змушує обидві сторони до тісної співпраці, яка повинна ґрунтуватися на пошануванні Англією совітських інтересів у тому районі. Дві італійські колонії: Триполітанія та Еритрея могли б бути висуненими постами південних республік СРСР так само, як Єгипет є подібним постом для Індії.

Так пише урядовий совітський бюлетень та ще й скаржиться, що Англія веде далшу стару геоекономічно-імперіалістичну політику.

Італійський журнал "Аффарі Інтернаціоналі" відповідає на це, що Триполітанія й Еритрея країни розбудовані важкою довголітньою працею італійського робітника, є брутално влучені до функцій висунених постів для совітського імперіалізму, що все далше й далше висуває свої загарбницькі руки.

Коли кроваву війну вели на знищення німецького імперіалізму, що загрожував життю всіх народів, то недивно, що вимоги найбільш цинічного совітського імперіалізму викликають сильний спротив у світі. Тому також реакція турецької преси на совітські вимоги є дуже велика. Ця преса пише, що нові вимоги СРСР до Триполітанії не є зовсім дивними, бо й так жоден імперіалізм не знає границь для своїх погреб та амбіцій. Дивує тільки толерантне становище деяких англійських і американських політиків супроти совітського імперіалізму.

Що розуміє під "отвертою політикою" англо-російський бюлетень? — питається турецька преса. "Чи Англія повинна порозумітися зі СРСР, віддаючи йому Царгород, Дарданелі, Додеканез, Триполітанія та Еритрею?"

Такі рідкі мюсять дуже неміло вражати Англію. Вже сам заголовок статті в бюлетені: "Покиньте пусті балачки, а займіться дійсними справами", мав би означати, що "пустими балачками" є міжнародна справедливість, право, політична мораль та Атлантийська карта. "Дійсність" мав би бути не тільки несправедливий поділ земель, але також різні політичні несподіванки для Англії.

Чи Англія пожертвувала життям соток своїх синів, щоб замінити деспотизм нацистської Німеччини на деспотизм СРСР? Чи для того вона витратила мільярди грошей та дозволила на знищення Лондону?

Тому турецька преса уважає, що толерантне становище Англії супроти імперіалістичної політики СРСР є упадок англійської імперії на Середземному морі та на цілому сході.

Боротьба за Середземне море.

/"АПВ"-23.4.46. Серед багатьох питань, які стоять на денному порядку конференції Міністрів закордонних справ "Великої чwórки", що розпочнеться 25.ч.м. у Парижі — на перший план висувається справа Середземного моря. Можна сказати, що від вислідів конференції залежить, чи СРСР стануться протягом короткого часу середземноморською потугою. Так було б, коли б англосаши згодилися на вимоги Кремля.

Як виглядають ці вимоги? Не беремо зараз під увагу вимог попередніх, які полягають на тому, що Росія жадає чогось не для себе, але для своїх "вихованків". Обмежуємося виключно до вимог, які ставить кремлівська дипломатія, безпосередньо для себе.

Совіти жадають: 1. Виключного мандату Росії над Триполітанією; 2. Військових морських і летунських баз на одному з островів Додеканезу; 3. Зміни постанови конвенції у Монтруа в справі Дарданельських проливів, при чому не кається на тому ці зміни мають полягати. Рівночасно з висуненням тих вимог, московська пропаганда "пояснює", що Совіти готові відступити від двох перших вимог, якщо представники Англії, Америки і Франції, згодяться на припнання цілковитої контролю СРСР над Дарданельськими протоками. В цьому випадку не було б це зміною конвенції, але цілковитим її зломанням.

Як можна сподіватися з реакції англосасів, — середземноморська програма Совітів викличете здецидований спротив. Англосаксонська преса підчеркує, що коли б Совіти запанували над Триполітанією і, якщо б вони дістали бази на острові Додеканезу, тоді найважливіші політично-господарські становища Англії, а передовсім Греція і Суецький канал були б вічно загрожені. Далше англо-саські політики пригадують, що не треба забувати про дипломатичну офензиву Совітів у Персії, яка хоче довести не до чого іншого, як тільки до западування над Перським заливом. Хто має Перський залив, той контролює другу запасну дорогу Англії до Індії. Слід додати, що наоколо б Совіти мали бази на островах Додеканезу, оборонність Туреччини станула б під знаком питання.

Також і друга пропозиція Совітів — цебто віддання Дарданелів під контроль Москви, стрічається зі сильним спротивом англосасів.

Крім того, згода на совітські пропозиції означала б ділення шкіри на медведеві. Дарданелі все ще знаходяться в руках Туреччини, яка недвозначно заявила, що всякі спроби наставлення доконтрактів у користь Совітів буде уважатися як виповідження війни. Англосаські потуги знають добре рішучість Туреччини та для того напевно не ввійдуть легкодушно у пропонувані Совітами розмови ... продажу чужих штанив.

Сумісність совітської закордонної політики.

/"Аффарі Інтернаціоналі" ч.15. Італійський політичний тижневик містить допис дипломатичного редактора англійського часопису "Дейлі Геральд", який пише:

"ОЗН, як чинник безпеки міжнародного миру, має велике значіння. Ця організація черпає свою силу з засад рівності між усіма державами, а не з панування одних над другими".

Так відповів Сталін на запит кореспондента агенції "Юнайтед Прес". Але тиждень потім Громіков опустив заду нарад Ради Безпеки. Як пояснити це суперечне поступування СРСР? Чи виглядає його дійсна політика? Чи думає він чесно співпрацювати з ОЗН, чи хоче прагнувати до осягнення своїх власних цілей не оглядаючись на других?

Багато людей відповідає на це без застанови. Комуністи заперечують всякі суперечності в поступуванні СРСР. Для них все, що робить СРСР, є слушним, а хто не погоджується з тим, є фашистом і "надукувачем війни". Дехто думає, що теперішня Росія є імперіалістичною потугою, яка змагає до територіального загарбництва з метою економічної експлуатації, а заяви Сталіна мають тільки замилити чужинців.

Та справа не є так простою, як не є простими совітська поведінка й думки про міжнародні відносини. СРСР осягнув в останній війні тільки частину своїх стремлень. Для своєї безпеки творить він на своїх кордонах приязні собі держави. Але така політика мусіла викликати деякі суперечності в думанні совітських керівників, вихованих у школі Леніна, що гофро осуджував імперіалістичну політику царської Росії. СРСР не повинен був іти її шляхами. Та практика показала, що іншого, і тому треба було її конечно погодити зі старою доктриною. Знайдено вправді посередню дорогу, але процес цей поливив своє неприємне пятно, що робить совітських керівників дуже вразливими на всяку критику та сумніви щодо "правильності" їх політики. Побідна війна висунула для Росії конечнотнісішної співпраці з великими потугами. Але й тут треба було погодити вимоги життя з доктринами.

У висліді повстав новий внутрішній совітський конфлікт, що поширився на зовнішній антагонізм між СРСР та світом а капіталістичним світом. Тому совітська думка хитається між практичними бажаннями а доктринальними сумнівами, підозріваючи завжди, що може доктрина є слушною, а тільки "капіталістичний світ намагається дійти до міжнародного порозуміння з метою опізнати нестримний похід революції та придумати совітські республіки війною й економічною блокадою."

Совітська дипломатія з подвійною метою експансії та співпраці з потугами чується дуже невигідно. Вона опирається на здогадки, що "імперіалістичні

потуги" зрозуміють бажання експансії СРСР, як розуміли бажання експансії царської Росії. Коли вони хотять співпрацювати, то радо закінчують порозуміння та приймають розподіл на сфері впливів. СРСРські керівники напевно очікували мовчазливої згоди на свою поведінку в північній Персії, як у власній сфері впливів, в якій могли б діяти після власної волі без перешкод зі сторони якоїнебудь іншої потуги. Тому вони були дуже немило заскочені та вражені викликаном серед західних потуг опозицією та зареагували самі гостро і з великими суперечностями.

Так виглядають психологічні чинники СРСРського поступовання лише в світлі розвитку перської справи. Їх вплив відзначається одначе на всіх відносинах між СРСРським Союзом а "капіталістичним світом". Вони показують, що як би не уложились будучі форми міжнародної організації, найближчі роки будуть тяжким періодом дальшого пристосування старих більшевизмських ідей до нових фактів.

Совіти хотять довести до війни між Францією а Іспанією.
/ "АВВ" 23.4.46. / Іспанський монархістичний щоденник "АВВ" повідомляє, що комуністичні агенти намагались викликати інцидент на французько-іспанському кордоні.

Деякі американські щоденники подали вістку, згідно з якою СРСРські війська мають з Австрії перейти до Франції, а тайні СРСРські агенти і жінки, що є на услугах Росії, одержують прикази з Парижа і з французьких станцій у Піренеях. Акцію ту фінансує СРСРський капітал, який хоче довести до війни між Францією та Іспанією. Коли б дійшло до зудару, Росія поведе б дальше справу сама.

Представники альянтів у Мадриді відвідали з власної ініціативи сфери концентрації іспанських військ. Тимчасом у Лондоні й Вашингтоні з великою увагою розглядають іспанську ноту в справі діяльності комуністів в південній Франції.

Росія критикує УНРР.
/ "Ю.Дж." - 12.4.46. / На зібранні ООН для збігців у Лондоні, делегат Смолер гостро скритикував праця УНРР, доказуючи, що вона помагає безвартісним людям.

Він заявив, що велика кількість людей, які є в таборах збігців не є правдивими збігцями та сидять тільки тому, щоб користати з цієї помочі.

Його слова підтвердив російський делегат ген. Рогов, який сказав, що "Росія знає, що в цих таборах скривається велика кількість воєнних злочинців."

Білорусь оскаржила також УНРР за зволікання повернути до Польщі 600 000 поляків, які знаходяться недалеко німецько-польського кордону.

Країна заммирає.
/ "Ю.Дж." - 13.4.46. / Кореспондент часопису "Дейлі Геральд" подає короткі вістки про життя Схід. Німеччини, яка тепер належить до Польщі. Ця частина, що була колись шпихліром Східної Німеччини є тепер пустелью. На кожних десять чоловік 6-ох мусульман втікають. Вони

показали шукати можливих умов прожитку, коли в залишеній господарствах гинуть різні харчові засоби. Німці вмирають з голоду.

Східна частина країни, основне джерело поживи Німеччини, перемінлася в прибіжище банд злочинців. Група воєнків, що проволіклась зі Східної Пруссії розказує, що на дорозі зустрічали зовсім опустілі місцевості, де бігали тільки здичілі коні та кури.

Статистичні дані повідомляють, що з передвоєнного скоту залишилось 20%, для того справа виживлення представляється безнадійно. Ще не скоро буде можливо перебраться цю країну під управу.

Велику причину вимарання населення є пошесті, що їх у глибину Німеччини приносять втікачі.

Тайні мрії нацистів.
/ "Ю.Дж." 12.4.46. / Контрольна Рада чотирьох великих потуг установила цілий ряд застережень на будову різного типу військових будівель у Німеччині під загрозою острого кару.

Американський військовий промовець, пояснюючи нову постанову знищити назавжди німецьку воєнну здібність, заявив, що альянти вірять, що є ще певні групи, які носять з тайною думкою відновити німецький генеральний штаб.

Ця постанова забороняє будову всяких будівель, які творили б охорону в війні, включаючи грубі цементові стіни та сильно укріплені будівлі.

Різні укріплення, врсенали, сховища, морські бази, підземні сховища, летовища, підземні фабрики, та всякого рода інсталяції заборонено для цивільних.

На зібранні Ради створено окремі робітничі ради німців для посередництва між робітниками а владою.

"Дейлі Геральд" у своїй передовій статті висловив в обороні відбудови Німеччини, заявляючи, що окупація Німеччини коштує Англії 80 мільйонів фунтів штерлінгів річно, а щоб ці кошти Німеччина могла покрити, треба її відбудувати.

Збройний мир.

/ "Темп" ч. 14. / Після останніх бурхливих подій, війна й надалі не остала предметом розмов. Також президент Труман оклав покін війни, промовляючи на "Святі Армії Кілька місяців перед тим створилась нагода, щоб повторити американську постанову, взяти участь у величезних збройних змаганнях. При зустрічі із "зараженою" Європою американці занесли до Америки "хворобу" милітаризму. Це знак часу.

Незадовго почуємо по другій стороні Атлантику похвали для милітаризму. Та це що дивує нас більше чим охота зброїтись, це інертний фаталізм з яким Америка сунеться по похилій площині війни. Американський президент як звичайно, з'ясував у промові ціле міжнародне положення. Однак найдовше говорив про справи Близького й Далекого Сходу. Немає сумніву, що там знаходиться болюча точка миру. Труман не тільки не промовчав конкуренції між потугами, що особливо сильно виладувались в тому районі, але навіть розглядав поважно можливість збройного конфлікту, що може прийти кожної хвилини. Та крім голого ствердження він не додав ніякого

пояснення, як такий конфлікт обминути.

Східна проблема, як називають справи Близького й Далекого Сходу, не виступає сьогодні перший раз на арену історії. Навіть давніші політики ніколи не затарвали її важності й намагались завжди всіма середниками створити там такий уклад сил, який не допускат би до війни. Коли ж ніяк не могли її обминути, всіма силами старались її зльокалізувати. Американці також бачать небезпеку, але дивляться на неї з заложеними руками. Вони стають до спільної оборони англійських інтересів, що цю небезпеку посилюють і загострюють, але при тому самі збояються. Проголошена нова ера історії людства повстає під знаком збройного миру.

Нафта та імперіальні шляхи сполучення.

/ "Афари Інтернаціоналі" - 31.3.46. / Лекшим є думати, обсервуючи перське напруження, що повернено до політики Черчилль а Рузвельт - Сталін. Та легко відповісти, що ця політика була можлива тільки в часі війни коли всі три мусули співпрацювали, щоб досягнути перемоги. Тоді всяка політика суперечних інтересів мусіла бути відложеною. Тепер коса трапляє на каміні.

Перський конфлікт є виразним зударом імперіалізмів, а не ідеологічним контрастом. Є це повторення конфлікту, який Англія мала вже протягом одного століття з царською Росією. Тоді розходилось виключно про імперіальні шляхи сполучення і про оборону Індії. Сьогодні долучується туди нафта і тому інтервентує в конфлікт З'єднені Держави. Зрештою, пише англійський журнал "Нью Стетсмен енд Нейшен", - англо-СРСРський союз не представляє більше "існуючої дійсності". Тепер є неможливим повернути до політики тріох, що повтало б щонайменше на взаємний прийняття відповідного для потуг становища у співпраці на основі взаємного пошановання інтересів та у спільній праці над покращанням рівня життя поступових народів. Які інтереси мали б бути сьогодні пошановані у Персії? Чи англійські й американські щодо шляхів сполучення і нафти, чи російські доступу до Перського заливу і оборони південних кордонів?

Англійський журнал потверджує, що кожна англійська партія, яка зі стану опозиції переходить до уряду, повинна змінити свою політичну орієнтацію. "Нью Стетсмен енд Нейшен" стоїть на традиційно-соціалістичним становищі, підчас коли Бевін слідує дальше в політиці Сходу головним шляхом імперіальних директив.

Лондон кладе завіди те "питання сходу" у зв'язку з обороною Індії. Аж до першої світової війни Англія уважала, що азійська частина турецької імперії має творити, блокуючи перський шлях, головний елемент тієї оборони. Коли Туреччина бачила неприготовану політику зв'язалась в першій світової війни з Німеччиною, Англія мусіла збройно її покнати та рівночасно шукати за новим середником, щоб замкнути цей шлях до Індії, що ним ішов вже Олександр Македонський. Вона думала, що знайшла його у створенні малих араб-

ських держав під своїми впливами, намагаючись відновити середній каліфат, бо хто має за собою мусулман, має також духову охорону для Індії. Ця програма виявилася по кількох літах нездійсненою, бо з арабами не можна творити "залежних від себе" держав. Тоді швидко примінено нову орієнтацію, а це незалежний арабський Середній Схід, з'єднаний з Англією союзом взаємно потрійної приязні. Ця нова орієнтація принесла засуд смерті французькому пануванню в Сирії і Леванті, який тепер власне виконано. Його виконання улекшило туше засліплення французьких старшин з "арабських бюр", що в 1936 р. саботували помірні маневри кабінету Блума, які хотіли наслідувати політику цієї нової англійської орієнтації.

Сьогодні ряд арабських держав: Ємен, Савдійська Арабія, Ірак, Трансйорданія, Сирія і Левант, з'єднані в одну Арабську Лігу, що має піддержку Британії та хоче поширитись на цілу Північну Африку.

творячи автономну, оперту на власних інтересах, оборону англійських інтересів на Середнім і Близьким Сході. Другу лінію оборони творять американські нафтові інтереси.

Американські і англійські інтереси сходяться в намаганні збереження нафтових комунікаційних шляхів Персії, Савдійської Арабії і Іраку до Середземного моря. Це дуже важне для Лондону, бо ці лінії покриваються з головними імперіальними шляхами до Індії.

"Нью Стетсмен" каже також, що хоча військова сила Арабської Ліги є не грізною, то однак араби все будуть ненавидіти чужинців, будуть скрайніми націоналістами і тому ніколи не будуть правдивими приятелями Англії. Конфлікт інтересів на Близьким Сході є наразі зударом імперіалізмів, а не війною. Тому Арабська Ліга не може поширювати військової сили. Вона мусить доказати однак свої права на незалежність і чим більше робитиме це з націоналістичним і ненависним

духом, тим більше гратиме на англійських націях.

О г о л о ш е н н я !

Виклади на Народньому Університеті:

- 28.4.46. год. 18-19: Преса "Огляд політичних подій тижня з углядженням нашої еміграції" / С. Федюк /
- 28.4.46. год. 19-20: історія, "Галицько-Волинська держава Іваницький" /
- 29.4.46. год. 18-19: Астрономія: "Сонячна система" / проф. Монцібович /
- 29.4.46. год. 19-20: Географія: "Геологічне підложжя України / проф. Ломиковський /
- 30.4.46. год. 18-19: історія: "Галицько-Волинська держава" Іваницький /
- 30.4.46. год. 19-20: Географія: "Будова поверхні України" / Ломиковський /
- 1.5.46. год. 18-20: історія Української Літератури: "Княжі часи" / проф. Кулицький /

З редакції

З огляду на брак місця у Великодньому числі, нашого часопису подаємо виїмки з деяких листів, що наспіли до нашої редакції.

Редакція.

Х р и с т о с В о с к р е с !

Високоповажаний Пане Редактор!

Дуже дякую Вам за листа й зокрема за останнє число Вашого цінного часопису. Радів ділим серцем появою додатку на релігійні теми і з цілого серця благословлю Ваш власний почин. Дуже жаль, що брак часу не дозволяє мені написати Вам привіт до того "дodatку" та й піддати деякі теми на які треба було б звертати особливу увагу в невідрадному таборовому житті. Про справи нашої Церкви в Рідному Краї треба писати дуже обережно, зокрема, коли передруковується дещо з чужинської преси, яка часто дається обманути московською пропагандою. Становище українського редактора асне: п'ятнувати наслідки Москви, не признавати успіхів, а перш за все звертати увагу читачів на роль української католицької Церкви в житті нації, даючи при цьому зрозуміти читачеві, що церковний роздор, це не продукт український, це продукт гордої Візантії, перейнятий грабінницькою Москвою й накинений Україні, щоб тримати її в армі. Напевно інакше нині виглядала б карта Європи, якщо Україна не була б шукала захисту й протекції московського православного царя.

Зі Світлим Празником Христового Воскресіння вітаю Вас, Дорогий Пане Редакторе, найкращими побажаннями, благавчи для Вас і Ваших співробітників найбагатшого Божого Благословення.

Відданий Вам у Христі Господі брат і слуга

+ Іван
АВ

Рим, дня 12.4.46.

Нині одержали ми три числа Вашого видання "Батьківщина". Дякуємо за пам'ять і gratуємо за так гарно редагований тижневик. З Вашого часопису ми довідуємося про Ваше життя, настрої та Ваше поведіння взагалі. Ви скитальці без дому та запевненої будучности. Ваша доля незавидна, однак помімо того, Ви того не показуєте у Ваших виданнях. Ви не піддаєтеся злій долі, а вірите в кращу будучність. Так і треба. Треба вірити проти віри. І ми тут віримо: що Ваші обставини зміняться на краще, бо добрі люди на світі ще не перевелися. Ми всі маємо переконати світ, що правда по нашій стороні. Через Український Комітет у Римі ми вже вислали Вам деякі книжки, і ще будемо вислати. Здоровимо Вас усіх і остаємо за краще завтра.

Комітет Українців Канади
А. Загарійчук
діловий секретар.

Вінніпег, дня 13.2.46 р.

До
Хвальної Редакції "Батьківщина".

За Ваші святочні побажання дякуємо Вам щиро і з нашої сторони бажаємо Вашій Редакції, співробітникам і всім таборовикам всього найкращого, а передовсім словення Ваших мрій. Дай Боже, щоб вони всі здійснилися це в цьому році. Ваші прегарні видання читали ми з великим зацікавленням. Gratуємо Вам за них та за їхній зміст та бажаємо Вам дальших успіхів у Вашій корисній праці.

Будемо посилати Вам всі наші видання - книжки і часописи - через Український Комітет в Римі. Надіємось, що прийде між нами до спільної співпраці.

Здоровимо Вас щиро та остаємо з дружнім привітом.

За Управу
Українського Допомогового Комітет в Бельгії.
Г р а б
/голова/

... Ваші видання своїм змістом, а зокрема своєю зовнішньою формою, роблять дуже гарне враження. "Батьківщина" заповнена гарними дібраними статтями та цікавим добре опрацьованим матеріалом "З тем тижня". Ясність вислову, щирість і безпосередність - це перші враження, які виносить читач по прочитанні. "Батьківщини". Це раз щиро дякуючи за Ваші цінні видання, бажаємо Вам якнайкращих успіхів у Вашій редакторській праці й остаємо з висловами

правдивої пошани.
За У.К.Д. в Римі
+ Іван

Торонто, дня 10.3.1946 р.
/ Канада /